

15. *Сергій [Єфремов С.]*. Відгуки з життя та письменства / Сергій // Нова Громада. — 1906. — Кн. 3.
16. НБУВ. Інститут рукопису. — Ф. 317, спр. 53. — Арк. 223.
17. *Чикаленко Є.* Твори / Є. Чикаленко. — К., 2003. — Т. 1: Спогади 1861—1907.
18. *Франко І.* Принципи і безпринципність / І. Франко // Літературно-Науковий Вістник. — 1903. — Т. 21, кн. 2. — С. 114—119.

Олеся Дроздовська

ВОЛОДИМИР ЛАСОВСЬКИЙ І «УКРАЇНСЬКІ ВІСТИ»
(ЛЬВІВ, 1935—1939 рр.): НЕВІДОМІ СТОРІНКИ
ЖУРНАЛІСТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МИСТЕЦТВОЗНАВЦЯ

У статті досліджено творчий доробок українського мистецтвознавця й журналіста Володимира Ласовського на сторінках львівського щоденника «Українські Вісти».

Ключові слова: *Володимир Ласовський, «Українські Вісти», малярство, кіно- та фотомистецтво, публіцистична творчість.*

В статье исследовано творческое достояние украинского искусствоведа и журналиста Владимира Ласовского на страницах львовского ежедневника «Українські Вісти».

Ключевые слова: *Владимир Ласовский, «Українські Вісти», живопись, кино- и фотоискусство, публицистическая деятельность.*

The creative contribution of the Ukrainian art critic and journalist Volodymyr Lasovs'kyu on the pages of the Lviv daily «Ukrains'ki Wisty» has been studied in this paper.

Key words: *Volodymyr Lasovs'kyu, «Ukrains'ki Wisty», painting, kino- and photographic art, publicistic activity.*

У широких колах українських науковців, поціновувачів і знавців вітчизняної культури, високого мистецтва і його діячів Володимир Ласовський відомий передусім як мистецтвознавець і маляр-модерніст, якому, стверджують фахівці, так і не вдалося сягнути творчих вершин через соціально-політичні обставини, в яких йому судилося народитися і жити [5]. Найпліднішим періодом його малярської діяльності були 30-ті рр. ХХ ст. Сучасник В. Ласовського, І. Іванець, таким чином оцінив його живописання: «Формалізм, себто малярсь-

кий інтелектуалізм, характеризує у великій мірі творчість Ласовського, який у своїй суті є експресіоністом і по своїй мистецькій вдачі має дуже багато спільного з нордійською експресіоністичною творчістю» [7]. Залишивши цю тему для мистецтвознавців, у пропонуваній розвідці зупинимося на найменш вивченому фрагменті творчої (немалярської) спадщини художника — на його журналістському доробку, що донині не був об'єктом спеціального наукового дослідження, хоча на ниві популяризації національного образотворчого мистецтва на пресових шпальтах (зокрема таких часописів, як львівські «Дажбог», «Мистецтво», «Назустріч» та мюнхенська «Арка») ним було зроблено немало.

Із мистецтвознавчими студіями маляр-публіцист спершу виступав на сторінках часопису Є.-Ю. Пеленського «Дажбог» та в ілюстрованому кварталнику «Мистецтво» — органі Асоціації незалежних українських митців (АНУМ) — української громадської мистецької організації, яка діяла у Львові упродовж 1931—1939 рр. [6] (поряд із М. Бутовичем, Л. Гецом, М. Голубцем, Ф. Ємцем, І. Іванцем, П. Ковжуном, О. Кульчицькою, Я. Музикою, М. Осінчуком, Л. Перфецьким та іншими був співробітником цього видання [8, с. 281]). Згодом численні матеріали — переважно репортажі й відгуки про мистецькі виставки, портретні нариси, статті з актуальних питань національної культурної праці (зокрема у таких її галузях, як малярство і кіномистецтво) — друкував у двотижневнику О. Боднарівича «Назустріч» [4]. Окрім того, у довоєнний період В. Ласовський співпрацював із національною пресою і як художник. Зокрема, 1938 р. виготовляв художнє оформлення журналу С. Щурата, який п. н. «Наша Батьківщина» виходив у Львові як орган українського красназничо-туристичного товариства «Плай» [26].

По завершенню Другої світової війни митець, проживаючи у Парижі, співпрацював із мюнхенським місячником «Арка» — органом товариства «Мистецький Український Рух», що від липня 1947 р. до травня 1948 р. виходив за редакцією Ю. Шереха. До цього видання він надсилав матеріали епістолярного жанру п. н. «Листи з Парижа про мистецтво», у яких розповідав про свої враження від мистецької виставки — Осіннього салону 1947 р., а також подавав мистецтвознавчі нариси про творчість українських малярів М. Бойчука, Ю. Нарбута та О. Новаківського [25].

Якщо відомості про співпрацю В. Ласовського із зазначеними періодичними виданнями відображено у біобібліографічній статті І. Головацького [4, с. 164], анотаційній частині бібліографічного опису часопису «Мистецтво» [8, с. 281, 283], систематичному покажчику змісту журналу «Назустріч» [9, с. 54, 96—98, 172] та в науково-бібліографічній праці Наталії та Олександра Сидоренків [25, с. 27], то його плідне співробітництво з універсальним щодо змістового наповнення та політично заангажованим (активно популяризувалися ідейні позиції «творчого націоналізму») щоденником «Українські Вісти» — органом Фронту національної єдності — донині залишається у цілковитому забутті.

Саме на цьому епізоді журналістико-публіцистичної діяльності маляра і мистецтвознавця зосереджуємо увагу. Цікавим він є для нас не лише мистецтвознавчими публікаціями В. Ласовського, а й окремими матеріалами, що характеризують автора як громадського діяча, свідчать про його політичні переконання, громадянську позицію та естетичні смаки.

Аналіз віднайдених на сторінках «Українських Вістей» понад 50 публікацій засвідчив: у виданні В. Ласовський (підписувався як повним іменем, так і криптонімами: В. Л., В. Лас., Лас.) не лише продовжував розвивати розпочату у часописах «Мистецтво» і «Назустріч» тему — проблеми, досягнення і прорахунки у національному культурному житті, а й проявив себе активним громадсько-політичним діячем. Основну, кількісно найчисельнішу, жанрову частину його публіцистичного доробку на шпальтах газети формують проблемні (як суто мистецтвознавчої, так і загальнокультурологічної тематики) та пропагандистські статті. Окрім того, для викладення власного бачення цікавих подій тогочасного культурного життя, ознайомлення читачів з поглядами інших стосовно перспектив і проблем його розвитку та з метою популяризації неординарних постатей українського пластичного мистецтва публіцист використовував (значно рідше) й інші форми журналістських текстів, як-от: кореспонденція, рецензія, замітка, інтерв'ю, дорожні нотатки й нарис.

Саме з розгляду проблем розвитку національного художнього мистецтва у науково-популярній статті «Баталістика й баталісти» і було розпочато співпрацю В. Ласовського із щоденником ФНС. Публікація є своєрідною відповіддю на часті, як зазначає автор,

нарікання у різних колах українського суспільства на те, що українські художники «лиш знай малюють пейзажики та портрети, а коней, історичних і воєнних образів нема кому малювати». Передовсім автор подав стислий екскурс у «народини баталістичного мистецтва» й окреслив основні «засади» «баталістичного плястичного твору». Далі публіцист-мистецтвознавець, наголошуючи, що національне «монументальне малярство» першого сорокаліття ХХ ст. є доволі «вбоге» (представлене лише кількома чи кільканадцятьма творами М. Буцманюка, Л. Геца, О. Кульчицької, О. Куриласа, О. Сорохтея, І. Труша; з поміж них виокремлює як «найбільше видатних баталістів» І. Іванця та Л. Перфецького) і невеликих форматів, звернувся до розкриття соціально-побутових обставин, у яких змушені творити художники. В. Ласовський підкреслював, що, перш ніж «закидати нерозумними доріканнями у бік наших баталістів, дозволюмо на якийсь час призабути цим мистцям ціну фунта хліба, даймо їм по сто кільограмів фарби, по сотні метрів полотна, по робітні, по кілька моделей та декілька костюмів і тоді вимагаймо від них тим тоном, що нині кричимо їм безупинно: дайте нам історичне мистецтво, дайте нам українську баталістику. Поки не сповнимо громадянського обовязку супроти мистця, не маємо права йому дорікати, судити його малярство, домагатися від него того чи іншого». Власне цією публікацією журналіст мав намір викликати резонанс у мистецтвознавчих колах і спонукати їх до написання популярної «книжечки», «що кинулаби дещо більше світла на наших баталістів і їх твориво» [12].

До висвітлення актуальних проблем співпраці художника і суспільства, як-от: питання морального і матеріального «контактів» маляра і споживача духовно-культурних цінностей, створення постійного мистецького салону, меценатство та реклама творів українських майстрів плястичного мистецтва, побут і матеріальне становище більшості з них, вплив умов життя на творчість, відповідальність суспільства за своїх геніїв тощо, В. Ласовський у подальшому повертався неодноразово. Наприклад, наслідки байдужості українського галицького громадянства до художників, їхньої долі та незатребуваності цим суспільством національного мистецького продукту особливо яскраво відтворені В. Ласовським у статті «Загрозливий пролім»: «Андрієнко в Парижі третій рік трохи не самою

картоплею жис, заєдино недоживлюваний Гаврилюк у вогких і темних сутеренах малює на пакункових паперах тою краскою, що нею на селі печі розмальовують, Іванець насущного ради замінився в редактора, Зарицька в Парижі важко хвора з нужди, Хмелюк зовсім примовк, Перфецький примовк, Бутович бідує, Січинський ледви кінці звязує і пр., і пр. І так: попадають у чахотку, голодують, або ж загребують талани на учительських, редакторських, бюрових посадах. — Не малюємо — пишуть в листах, або в розмові жаліються, — фарб немає. Треба на життя заробляти». Таким чином, змальовуючи зворотну (закулісну) сторону розквіту українського пластичного мистецтва в Галичині 20—30-х рр. ХХ ст., автор твердив, що відбувався він лише завдяки титанічним зусиллям «низки талановитих людей, що давали зі себе доки могли докази великої самопожертви й любови до рідної культури» [19]. Такі ж проблеми, на його думку, відчували й українська література, музичне й театральне мистецтво, наука. Тож в іншій статті публіцист закликав: «Рятуймо нашу культуру від упадку, а її творців від моральної та фізичної загибелі» [21]. (А чи не є вкрай актуальним, незважаючи на гостроту звучання, і сьогодні таке зауваження В. Ласовського: «...коли творці духовної культури примовкнуть геть, то не на жарти, наша інтелігенція, наша верхівка й панедобродію-мистецтволюбці перестануть бути західноєвропейцями, культурною нацією, взагалі нацією, а будуть звичайною етнографічною отарою та культурною провінцією котрогось зі сумежних народів» [21]?)

Іноді такі провокативність та емоційність висловлювань В. Ласовського наражала автора на критику і несприйняття. Такою була реакція кількох художників на його статтю (з елементами репортажу й інтерв'ю) «Шокінг» про скрутне становище скульптора-початківця А. Павлося, відкритий лист-протест яких було опубліковано в «Українських Вістях». У відповіді публіцист укотре обстоював своє переконання у доцільності постійного висвітлення матеріального становища українських художників та проблеми меценатства, а також висловив міркування, які ілюструють його погляди на завдання щоденної газети (вести боротьбу «з явищами, що стають заборолом на шляху до повного і правильного розвитку нашого політичного чи культурного життя») та громадянські позиції («Я завжди осуджував і осуджуватиму не тих, що своїм трудом... несуть оди-

ноку поміч долі мистця, лише якраз, навпаки, осуджую тих, що мають змогу це робити, а часом обов'язок, а не роблять» [22]).

Зрештою, публіцист розробив програму подолання фінансової скрути, що, на його думку, стояла на заваді повноцінному розкриттю таланту українських митців-пластиків та широкої популяризації їхньої творчості. Вона передбачала такі кроки: 1) видати каталог творів; 2) «уфундувати» нагороди за найякісніші, «мистецько найліпші» праці, що представлялися на виставках; 3) закупити найкращі з них «та ними обдарувати модерний відділ Національного Музею у Львові»; 4) «замовити для Військового Музею або Музею Визвольних Змагань у Празі картину в одного з наших баталістів (Іванця або Перфецького); 5) післати підмогу для двох-трьох наших визначних митців за кордоном»; 6) запровадити стипендію для «талановитих студентів мистецтва» [16].

Як митець і справжній цінитель прекрасного, В. Ласовський був постійним відвідувачем виставок малярських робіт українських художників, зокрема тих, що відбувалися у Національному музеї, Музеї Наукового товариства ім. Шевченка та у приміщенні Союзу українських професійних митців, а також організованих Асоціацією незалежних українських митців. Враженнями про побачене він ділився із читачами «Українських Вістей». У низці кореспонденцій та оглядів автор не лише інформував про роботу виставок, а й вдавався до критичного осмислення мистецької цінності запропонованих до огляду експонатів. Ці публікації є цікавими як інформаційне джерело до історії АНУМу, виставкової діяльності українських музеїв Львова та українського малярства загалом (оскільки містять відомості про творчість відомих на той час митців-пластиків, а також художників-початківців та самоуків, як-от: В. Баляс, Я. Гавран, В. Гаврилук, Р. Ганкевич, Я. Гординський, О. Грищенко, Б. Доманик, Н. Криницький, В. Манастирський, Я. Музика, І. Нижник, О. Новаківський, П. Обаль, М. Осінчук, В. Перебийніс, А. Петрушевич, Р. Сельський, Г. Смольський, О. Сорохтей, Р. Шостак, Б. Яцкевич). Окремі з них можна вважати яскравими прикладами публіцистичного стилю В. Ласовського. За взірць візьмемо кореспонденцію «Вітаємо! З приводу вистави картин «Групи Молодих» А.Н.У.М.», у якій вправно поєднуються інформаційні, аналітичні та пропагандистські елементи, зокрема: повідомлення про виставку творів десятих

молодих членів мистецької громади, розмірковування над питаннями про місію художника «в службі для Нації» («ідеал українського мистця як і кожного ідейного українця — здобуття своїй нації належні їй права»), викривлене сприйняття широкою громадськістю високого мистецтва (на зразок: «мистецтво то люксус, а картина то декорація стіни, що має на меті виповнити пусте місце на стіні ждальні пана доктора чи директора»), про становище українських художників («безнастанні злидні, болюче незрозуміння його творчих зусиль, повна байдужість, а часом і їдке презирство...»), їх обов'язок («промошувати шлях до розуміння мистецтва, до його запотребування, до любови») і пропагування програмних засад ФНС («Ідеологічна програма Фронту, як ніяка інша у нас, визначає творцям духової культури почесне місце в своїх рядах. Визначає високу функціональність мистецтва в житті Нації, йде назустріч формальним шуканням його творців, єднає збірні та індивідуальні змагання й осяги в одне та підпорядковує їх інтересам Нації») [14].

Означений фрагмент публіцистичних текстів В. Ласовського, зважаючи на те, що друкувалися у щоденному виданні, яке було доступним за ціною та затребуваним з огляду на універсальність змісту, виконував основне завдання — сприяти популяризації українських галицьких художників і їхньої творчості серед усіх верств місцевого українського населення. Його варто доповнити спорідненими як за тематикою, так і метою подання публікаціями інших форм журналістських текстів, як-от: ювілейна стаття про О. Архипенка, огляди творчості В. Гаврилюка, І. Іванця, Я. Музики, Р. Сельського, некролог П. Ковжуна, інтерв'ю з М. Бутовичем, дорожні нотатки про поїздку до василіанської церкви Христа-Чоловіколюбця у Жовкві. Характеризуючи творчий шлях того чи іншого митця-пластика, В. Ласовський передусім акцентував увагу на мистецькому виконанні та національній вартісності їхнього доробку. Наприклад, вітаючи видатного українського скульптора із 50-річним ювілеєм, він наголошував: «Не втім вага Архипенка для нас, що Він геніяльний скульптор, що Його ім'я розславлює щиро по світі нарід, який Йому дав життя і талант. Вага це у тому, що Архипенко у своїй геніяльній творчості дав синтезу українства, показав у тій творчості його потенціальної можливості та став символом його змагань, хотінь та величі його духа» [3]; ділячись враженнями про стінопис

Ю. Буцманюка, підкреслював: «Мистець Буцманюк впроваджуванням на стіни святині історичних малюнків з життя народу створює епоху в сучасній розписі наших церков. Картини зображують національні святощі, це певний та тривкий поміст, по якому думка побожних мирян мандруватиме до святощів релігійних, надземних» [13].

У кількох проблемних статтях, своєрідних змістовних лекціях, В. Ласовський розмірковував сам і заохочував читачів до дискусій щодо ролі національного мистецтва у розвитку нації, яким воно повинно бути, про функціональні призначення мистецтва у житті нації, доречність плекання т. зв. «чистого мистецтва», а також про основні форми і зміст мистецьких творів, чи повинні вони бути зрозумілими і доступними широким колам, як їх підготувати до естетичного сприйняття творів тогочасних молодих художників-авангардистів, яка роль у цьому об'єктивної, фахової, ідейної критики, яка різниця між мистецтвом «національним» і «націоналістичним» тощо. На думку автора, існує «лише національне мистецтво, як вартість приналежна нації, вартість насичена її духовими притаманностями» [18], а форма мистецького твору, що «єдино може довести до розвитку расово-національних питомостей у нашому (українському. — *О. Д.*) мистецтві» [20], повинна постійно домінувати над його змістом. Водночас В. Ласовський висловлював міркування про те, що єдиним шляхом порятунку політично поневоленої нації від асиміляції й розчинення у культурі-агресорі є «її духовна культура, її традиція, її духові потенціальні можливості» [1], тому необхідно постійно дбати, докладати усіх зусиль для їхнього збереження і створення бодай мінімально гідних умов проживання і праці для найталановитіших і найбільш необхідних творців. Окрім того, ці публікації дають можливість сформулювати чіткі уявлення і про тогочасні політичні переконання публіциста як палкого прихильника ідейних засад «творчого націоналізму». «У нас українців, свідомих своєї найбільшої мети, — відзначав він, — повинен бути один підхід до всіх життєвих справ: підпорядкування їх без решти в одиничному чи збірному житті інтересам нації. Немає більшої вартості за націю. І не повинно бути побіч неї вартостей, які ми для неї завагалися би посвятити» [2].

Зрештою, до питань про взаємовпливи політики і культури, позиції ФНС щодо ролі мистецтва у національному відродженні й

методи збереження самобутності нації, жертвовність особистим заради блага народу і його майбутнього, про виховання у патріотичному дусі молодого покоління, передусім на найкращих зразках музичної та пластичної культури українського фольклору і досягненнях тогочасних діячів у цих сферах національного культурного життя, В. Ласовський звертався у низці пропагандистських статей. Популяризуючи окремі пункти програмних засад ФНС (як-от: «культурно-освітнє життя і виховання молоді мусять бути пляново формовані Проводом по лінії змагань Нації» [24], «витворення нової, здорової еліти наших широких селянсько-робітничих мас, що жила би в цій масі її власним життям і не затратила би з нею кровних і духовних зв'язків» [15]), публіцист порушував питання зв'язків і співпраці української інтелігенції та селянства, формування нового типу національної політичної еліти тощо. Він наголошував на необхідності політизації українських «етнічних мас» та підпорядкованості їхнього «культурного віталізму й експанзивності авторитетному політичному проводові» [15], а розмірковуючи про місце культури у політичній боротьбі, закликав: «Нашу духову культуру мусимо навчитись цінити як стрижінь Нації, а її добутки зробити засобом у боротьбі за національні ідеали» [24].

Окрім того, на сторінках «Українських Вістей» В. Ласовський опублікував кілька статей, у яких заторкував проблему денационалізації, «інтернаціоналізації» українських містян (уважав її однією з найболючіших, таких, що «звироднює» українське село — «одного з найголовніших бастионів оборони перед саранчою небезпек, що обсідають нас (українців. — *О. Д.*) як націю звідусіль» [10], і тому потребує негайного вирішення), їхньому поступовому віддаленні від питомо національних традицій, які ще зберігалися на селі, вдавався до критики міщанства, викривленого, споживацького, тлумачення поняття «культура» тощо. Публіцист намагався сформувати у читачів почуття «естетичної міри» в упорядковуванні побуту, а також звертав увагу на морально-етичні аспекти людських стосунків і в черговий раз звертався до проблеми меценатства.

Аналізуючи культурологічну тематику публіцистичного доробку В. Ласовського на шпальтах щоденника ФНС, необхідно вказати на кілька його матеріалів, присвячених питанням становлення українського фото- і кіномистецтва на західноукраїнських землях.

Головне завдання цих публікацій полягало передусім у популяризації зазначених ділянок національного культурного життя, яке він виконував шляхом ознайомлення читачів з історією створення Українського фотографічного товариства (УФОТО), напрямами розвитку національного фотомистецтва, з творчістю «авангардових» митців-«світливців» О. Балицького, С. Дмоховського, О. Моха, Я. Савки та С. Щурата, оцінюючи стан розвитку української галицької та радянської кінематографії тощо. Зважаючи на результати анкетування відвідувачів виставки робіт членів УФОТО, які засвідчили «цілковиту ігнорацію публіки в фотографічному мистецтві», автор намагався окреслити основні ознаки мистецької цінності фотографії, відзначав стрімке зростання майстерності українських «світливців» («українська мистецька фотографія стоїть щонайменше нарівні з цим мистецтвом інших народів. Доказом того є постійна участь наших мистців-світливців на міжнародних фотографічних виставах в останніх роках, та досягнені там нагороди й признання критики») та закликав усіх, «кому залежить на рості нашої (української. — *О. Д.*) культури, піддержати всіма силами цю важну галузь плястики, та допомогти... змагатися нашим мистцям-світливцям за високий рівень української фотографії» [11]. Підкреслюючи важливу роль національного кіно у протистоянні денационалізаційним процесам та презентації нації на світовій арені, В. Ласовський розмірковував сам (а також у інтерв'ю-зарисовках ретранслював погляди своїх співрозмовників — Є. Деслава та Ю. Дороша) над питаннями впливу кінематографії на культурний розвиток суспільства, окреслював проблеми (технічні та фінансові) налагодження виробництва, прокату українських фільмів, підгрунття їхнього успіху у глядачів [17; 23].

Таким чином, культурологічна публіцистика (зокрема мистецтвознавчої тематики і головним чином у жанрі проблемної статті), іноді провокативна, іноді надміру емоційна й пафосна, є домінуючою у журналістському доробку В. Ласовського на сторінках щоденника «Українські Вісти». Ці матеріали викликають зацікавлення суб'єктивістським, авторським сприйняттям подій і проблем розвитку різних сфер національної культури наприкінці 30-х рр. ХХ ст. — насамперед малярства, кіно- та фотомистецтва. Завдяки їм сучасний дослідник може сформувати уявлення про сприйняття аудиторією творчості того чи іншого художника, рівень його популярності серед

споживачів пластичного мистецтва, отримати першої інформацію про становлення національного фото- та кіномистецтва у краї, а також дослідити способи впливу на формування у широкої читацької аудиторії критеріїв оцінювання і розуміння національного мистецького продукту, вироблення серед громадянства такого типу його споживача, який відчував би органічний потяг до постійного ознайомлення з усіма новинками у цій ділянці національного буття. Водночас розкриття змісту публікацій В. Ласовського дає можливість доповнити новими фактами його біографію, як-от: співпраця із щоденником «Українські Вісти» та формування політичних переконань.

1. В. Л. [Ласовський В.]. Дім для мистця! / В. Л. // Українські Вісти. — 1936. — Ч. 176. — С. 4.
2. В. Лас. [Ласовський В.]. За рівень мистецтва / В. Лас. // Українські Вісти. — 1936. — Ч. 135. — С. 3.
3. В. Лас. [Ласовський В.]. 50-ліття великого земляка / В. Лас // Українські Вісти. — 1937. — Ч. 118. — С. 2.
4. Головацький І. Ласовський Володимир / І. Головацький // Українська журналістика в іменах : матеріали до енциклопед. слов. — Львів, 2001. — Вип. 8. — С. 164—165.
5. Дорош А. Автентична античність як сучасна сенсація / А. Дорош // Поступ. — 2002. — № 13.
6. Енциклопедія Сучасної України. — К., 2001. — Т. 1. — С. 752.
7. Іванець І. В. Ласовський — маляр суворих візій / І. Іванець // Українські Вісти. — 1939. — Ч. 110. — С. 4.
8. Комариця М. Мистецтво / М. Комариця // Українські часописи Львова 1848—1939 рр. : іст.-бібліогр. дослідж. : у 3 т. — Львів, 2003. — Т. 3, кн. 2: 1929—1939 рр. — С. 279—286.
9. Костюк С. П. «Назустріч», 1934—1938 : сист. покажч. змісту / Степан Костюк. — Львів, 1999. — 280 с.
10. Лас. [Ласовський В.]. Естетика сірого будня / Лас. // Українські Вісти. — 1936. — Ч. 74. — С. 5.
11. Ласов. [Ласовський В.]. Фотографічне мистецтво / Ласов. // Українські Вісти. — 1938. — Ч. 37. — С. 4.
12. Ласовський В. Баталістика й баталісти / В. Ласовський // Українські Вісти. — 1936. — Ч. 6. — С. 3.
13. Ласовський В. В церкві оо. Василіян у Жовкві / В. Ласовський // Українські Вісти. — 1936. — Ч. 14. — С. 3.
14. Ласовський В. Вітаємо! З приводу вистави картин «Групи Молодих» А.Н.У.М. / В. Ласовський // Українські Вісти. — 1936. — Ч. 270. — С. 4.

15. *Ласовський В.* Вони, село й культура / В. Ласовський // Українські Вісти. — 1938. — Ч. 89. — С. 3.
16. *Ласовський В.* З приводу одного конкурсу / В. Ласовський // Українські Вісти. — 1938. — Ч. 269. — С. 3.
17. *Ласовський В.* За основи під українську кінематографію / В. Ласовський // Українські Вісти. — 1936. — Ч. 32. — С. 4; Ч. 38. — С. 4.
18. *Ласовський В.* За яке мистецтво? / В. Ласовський // Українські Вісти. — 1936. — Ч. 147. — С. 4.
19. *Ласовський В.* Загрозливий пролім / В. Ласовський // Українські Вісти. — 1936. — Ч. 20. — С. 4.
20. *Ласовський В.* Національне чи націоналістичне? / В. Ласовський // Українські Вісти. — 1936. — Ч. 164. — С. 4.
21. *Ласовський В.* Поки час! / В. Ласовський // Українські Вісти. — 1936. — Ч. 113. — С. 4.
22. *Ласовський В.* Проти медвежої прислуги. Вияснення / В. Ласовський // Українські Вісти. — 1936. — Ч. 168. — С. 3.
23. *Ласовський В.* Слідами X-тої музи. Велика місія української фільми / В. Ласовський // Українські Вісти. — 1936. — Ч. 95. — С. 4.
24. *Ласовський В.* In hoc signo vinces... [Цим перемаємо...] / В. Ласовський // Українські Вісти. — 1936. — Ч. 230. — С. 4.
25. *Сидоренко Н.* Журналістська «Планета Ді-Пі»: Українська преса у таборах військовополонених, переміщених осіб і біженців після II Світової війни (1945—1950) / Наталя Сидоренко, Олександр Сидоренко. — К., 2000. — 175 с.
26. *Щурат-Глуха В.* Щурат Степан Васильович / В. Щурат-Глуха // Українська журналістика в іменах : матеріали до енциклопед. слов. — Львів, 1996. — Вип. 3. — С. 330.

Роксолана Романюк

ОСИП МАКОВЕЙ І ГАЗЕТА «РУСЛАН»: ТЕМАТИКО-ПРОБЛЕМНІ ОСОБЛИВОСТІ ПУБЛІЦИСТИКИ

У статті досліджено особливості співпраці Осипа Маковея з редакцією щоденної газети «Руслан»; визначено тематичне спрямування його публікацій у цьому виданні; проаналізовано проблематику виступів публіциста, що стосувалися переважно національних питань українців.

Ключові слова: *Осип Маковей, щоденна газета, «Руслан», проблематика виступів, тематичне спрямування публікацій.*